

EĞİTİMİN TEMEL TAŞI : OKUL KÜTÜPHANELERİ

- Bir Deneyim Paylaşımı -

Bir okul kütüphanecisi olarak 14 yıllık tecrübemi aktarmaya çalışacağım. Amacım; okul kütüphanelerinde yaşanan sorunların sadece devlet okullarına has olmadığını – ne yazık ki – özel okullarda da benzer sorunların yaşandığını dile getirmek ve çözüm önerileri sunmaya çalışmaktır.

Bildiğiniz gibi okul kütüphaneleri günümüzün bilgiyi temel alan toplumunda, başarılı hizmetlerin verilmesi için esas olan bilgi ve düşünceleri kapsar. Öğrencilerin sorumlu vatandaşlar olarak yaşamalarını sağlarken, onları yaşam boyu öğrenme becerisiyle donatır ve hayal güçlerini geliştirir.¹

Ancak bunun gerçekleşebilmesi için kütüphaneci, öğretmen ve yöneticinin de uyumlu bir çalışma ve işbirliğinde olması şarttır.

Günümüzde, yabancı dil bilgisinin önemi daha da belirginleşmiştir. Üstelik en az 2 yabancı dile ana dili gibi hakim olmak aranan bir özelliktir. Bu konuda hem fikiriz sanıyorum. Ancak bazen durum oldukça abartılabilmektedir. Yurtdışında yetişmiş/yaşamış olmak, en azından bu konuda eğitim almış olmak önem açısından yöneticiler tarafından ilk sırada yer alabilmekte, bu durum ise kimi zaman mesleğimizin öneminin göz ardı edilmesine sebep olabilmektedir.

Oysaki kütüphanelerin, ülkemizin geleceği çocuklarımızın analitik düşünceye sahip birer birey olarak yetişebilmelerindeki katkıları su götürmez bir gerçektir. Nasıl doktorluk, öğretmenlik, mühendislik gibi pek çok alanda eğitim almış kişiler aranıyorsa, kütüphaneler için de aynı durum söz konusudur. Dolayısıyla kütüphanelerin mesleki bilgiye sahip kütüphaneciler yerine, eğitimi hatta en ufak bir bilgisi dahi olmayan kişilerin eline bırakılması, Amerika'yı yeniden keşfetmek olacaktır ki, bu zaman ve emek kaybından başka bir şey değildir. Tabii meslek önemseniyorsa. Ancak önemsenmediğinde, kütüphanenin gereken hizmeti veremeyeceği sonuçta bireylerin de gelişiminin engelleneceği bir gerçektir.

Kullanıcılarına en iyi ve en kaliteli hizmeti vermeyi amaç edinen bir okul kütüphanecisi, bu amacı gerçekleştirebilmek için öncelikle okul idaresiyle iyi bir iletişim içinde olmalıdır. Çünkü okul idaresinin desteği, okul kütüphanesinin vereceği hizmetle doğru orantılıdır. Tabii ki bu, bilinçli yöneticilere bağlıdır.

Elbette öğretmenlerin desteği de çok önemlidir. Bu da bilinçli olmaktan geçer. Özellikle öğrencilerini kütüphaneden yararlanmaları konusunda teşvik edip, onları yönlendirerek sadece kütüphanenin gelişimine değil, aynı zamanda öğrencilerinin de gelişmesine önemli katkı sağlar.

¹ IFLA/UNESCO Okul Kütüphanesi Bildirgesi : Herkes İçin Öğretim ve Öğrenimde Okul Kütüphanesi UNESCO Okul Kütüphanesi Bildirgesi. / (çev.) İnci Önal.

Bir dönem boyunca verilen ödevler, araştırmalar, sunumlar için kütüphanenin etkin kullanımı araştırma bilinci ve bilgisiyle donanmış genç beyinlerin yetiştirilmesinde öğretmenlerin katkısı ilk sırada yer almaktadır. İşte bu esnada kütüphaneci-öğretmen işbirliği devreye girer.

Son yıllarda hayatımızın neredeyse vazgeçilmezi olan bilgisayar ve internet ne yazık ki öğrenciler için bir kurtarıcı konumuna geçmiştir. Bu durumda öğretmenlerin, öğrencilerini kütüphaneye dolayısıyla kütüphanedeki kaynaklara yönlendirmesi kütüphanecinin de onlara en iyi hizmeti sunması genç beyinlere büyük katkı sağlar.

İşte bu konuda öğrencilerimizi aydınlatmak, bu işbirliğinin yanı sıra kütüphanecilerin verdikleri Bilgi Okur Yazarlığı dersi ile Eğitsel Kollardan Kitaplık Kulübü/Kolu içerisinde onlara kütüphanelerin kullanımını ve araştırma yöntemleri bilgisinin aktarılması konusunda bizlere önemli görevler düşmektedir.

Elbette bunun için nitelikli bir derme de şarttır. İhtiyaca cevap vermeyen bir dermeye sahip kütüphaneler kullanıcılarının ilgisini çekemeyeceği gibi onları internet ortamına daha çok itecektir. Tabi ki internet kullanılması gibi bir düşüncem asla yok. Ancak hepimizin bildiği gibi internetteki tüm bilgilerin güvenilir olduğunu söylemek mümkün değildir. İşte onlara kazandırılacak araştırma mantığı ve bilgisi internetteki kaynaklardan ne şekilde yararlanabilecekleri konusunda yardımcı olacaktır.

İşte burada bütçe konusu devreye girer. Bazı okul kütüphanelerinin belli bir bütçeleri varken, bazı okul kütüphanelerinde özel olarak ayrılmış bir bütçe yoktur. Özellikle kamu kesimindeki çoğu okul kütüphaneleri bu kaynaktan yoksundur. Genelde gözlemlediğim kadarıyla, -istisnalar olsa da- yayın alımı konusunda kütüphanecilerin düşünceleri pek de önemsenmemektedir. Dolayısıyla bu sorunu yaşayan kütüphaneler arzu edilen hizmeti vermekte de zorlanmaktadır. Oysaki kütüphaneye ayrılan belirli bir bütçesinin olması yanı sıra kütüphanecinin yayın alımı konusunda yetkiye de sahip olması kütüphanenin en iyi hizmeti verebilmesi için gereklidir.

Okul kütüphanecisi, öğretmen ve okul yönetimi arasındaki işbirliği öğrencilerin geleceği için gereklidir. Her şeyden önce kütüphanecinin bilgisine güvenmemek, alınmış olunan eğitimi önemsememek, göz ardı etmek eğitimin temel taşlarından olan kütüphaneleri olumsuz etkiler. Nasıl bir üçgen için 3 kenar gerekirse, bu kenarlardan birini çıkardığınızda şekil üçgen olmaktan çıkarsa, yönetim ve öğretmenler de kütüphanecileri dışlayamazlar. Kütüphanecilerin de birer eğitimci olduğu inkar edilemez.

Çoğu zaman içinde yaşadığımız sıkıntılardan kendimizi köşeye sıkışmış gibi hissedebiliriz. Ancak mesleğimizin duayenleri, değerli hocalarımız bizden çok daha önemli sorunların üstesinden geldiler. Bizler onların dönemleriyle karşılaştırıldığında daha iyi durumda olduğumuz doğru. En azından onların başarılarıyla kendimi motive ediyorum.

O halde düşünelim. Bu sorunların çözümü için bizler ne yapabiliriz?

Öncelikle mesleğimizin önemini anlatabilmemiz gerek. Mesleğimizin saygınlığını kazandırmaya çalışmalıyız. “Herkesin yapabileceği bir iş, ne güzel bir sürü kitaplasın, rahat rahat okursun” gibi yorumlar bazen hepimizi çileden çıkarıyor. Bıkmadan usanmadan anlatmamız gerektiğini düşünüyorum. Yaptığımız işi bazen ayrıntılarıyla anlatmak çoğu kez işe yarar.

Kitaplık Kolu/Bilgi Okur Yazarlığı dersinde öğrencilerle paylaştıklarımız onların mesleğimiz hakkında da farklı düşüncelerini sağlar, dağarcıklarını geliştirir. Anlattıklarımız sadece öğrenciler arasında değil öğretmenler hatta yönetim içinde de övgüyle karşılanır. Gördüğümüz saygı artar. Bizi sadece yayın ödünç alıp/veren, dermenin bekçiliğini yapan, okulların tatil olduğunda canımızın sıkıldığını düşünen zihniyet yavaş yavaş değişmeye başlar.

Mesleğimizin de bir uzmanlık gerektirdiğini anlamalarını sağlamak bizim görevimiz. Sadece yabancı dil bilmenin mükemmellik anlamına gelmediğinin bilinmesi, kabul görmesi mesleğimiz açısından önemli bir adımdır.

Kütüphanenin belli bir bütçesi olmayabilir. Ancak yine de yayın akışı bir şekilde gerçekleşir. Öğretmenlerle kütüphaneci arasındaki işbirliği dermenin gelişimini de etkiler. Bizim bu konuda yayın talebinde bulunmamız yeterli değil elbette, yetkilerimizin de olması gerek. Ancak öğretmenlerle yaşanacak işbirliği kullanıcı gereksinimlerinin en iyi şekilde üst yönetime aktarılabilmesine de olanak tanır.

Sonuç itibarıyla, mesleğimizi ne kadar anlatabilirsek, saygınlığını da o kadar kazanırız. Dolayısıyla yaşanan sorunlar gittikçe azalır. Ben ileride mesleğimizin çok daha iyi bir konuma geleceğine inanıyorum. Daha önce inşa edilen binaya bizler de sağlam tuğlalar ekleyebiliriz. Elbet sorunların üstesinden gelmek kolay değil ama eğitimimiz esnasında bizlere verilen inanç ve donanım ile tüm sıkıntıları aşarak hak ettiğimiz saygınlığa kavuşacağımıza inanıyorum.

Beni yetiştiren hocalarıma ve dinlediğiniz için sizlere teşekkür ederim.